

ภาคผนวก 1
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเอง
ด้านความรับผิดชอบ

1. ผศ. พล แสงสว่าง	คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. รศ.ดร. ธีรณ ศรีวิหะ	คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการวัดและประเมินผล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ผศ.ดร. มารุต คำชะอม	คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมและการวัดและประเมินผล

1. ผศ.ดร. อัจฉรา ชรรมาภรณ์	รองคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ผศ.สุวิมล นราองอาจ	คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. อาจารย์ดวงใจ จันทร์เดช	อาจารย์ โรงเรียนบ้านสะบารัง

ภาคผนวก 2
สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความกับความมีวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบตาม
 นิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดไว้ โดยใช้สูตร โรเนลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton อ้าง
 ถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 117)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยาม เชิงปฏิบัติการความมีวินัยในตนเอง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ดัชนีความสอดคล้องที่ผู้วิจัยใช้เป็นดัชนีบ่งบอกว่า แบบวัดแต่ละข้อ ได้วัดตรงกับนิยาม
 เชิงปฏิบัติการที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง	ความหมาย
มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5	เป็นข้อความที่สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ
น้อยกว่า 0.5	เป็นข้อความที่ตัดทิ้ง

ตาราง 14 ค่า IC ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน			IC
	1	2	3	
1	0	1	0	0.66
2	0	1	1	0.66
3	1	0	1	0.66
4	0	0	1	0.33*
5	0	0	0	0.33*
6	0	1	1	0.66
7	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1.00
10	0	1	0	0.66
11	1	1	1	1.00
12	1	1	1	1.00
13	0	1	-1	0.33*
14	1	1	1	1.00
15	1	-1	-1	-0.33*
16	1	1	1	1.00
17	1	1	1	1.00
18	1	1	-1	0.33*
19	1	1	1	1.00
20	1	1	1	1.00
21	1	0	1	0.66
22	1	1	1	1.00
23	0	1	1	0.66
24	1	1	1	1.00
25	1	1	1	1.00

ตาราง 14 ค่า IC ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ (ต่อ)

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน			IC
	1	2	3	
26	1	0	-1	0*
27	1	1	1	1.00
28	0	1	1	0.66
29	0	1	1	0.66
30	1	1	1	1.00
31	0	1	1	0.66
32	1	1	-1	0.33*
33	1	1	1	1.00
34	1	1	1	1.00
35	1	1	1	1.00
36	0	1	1	0.66
37	1	0	1	0.66
38	1	1	1	1.00
39	1	0	1	0.66
40	1	1	1	1.00
41	1	0	1	0.66
42	1	1	1	1.00
43	1	0	1	0.66
44	0	0	1	0.33*
45	1	1	1	1.00
46	1	0	1	0.66
47	1	1	1	1.00
48	1	1	1	1.00
49	1	1	1	1.00
50	1	1	1	1.00

ตาราง 14 ค่า IC ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ (ต่อ)

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน			IC
	1	2	3	
51	1	1	1	1.00
52	1	0	1	0.66
53	1	0	1	0.66
54	1	1	1	1.00
55	1	0	1	0.66
56	1	1	1	1.00
57	1	1	1	1.00
58	1	1	1	1.00
59	1	1	1	1.00
60	1	1	1	1.00
61	1	1	1	1.00
62	1	0	0	0.33*
63	1	0	1	0.66
64	1	0	1	0.66

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ = .85

ภาคผนวก 3

1. แผนการจัดการเรียนรู้การเรียนแบบร่วมมือ
ควบคุมการใช้สัญญาณเงื่อนไข
2. แผนการจัดการเรียนรู้การเรียนแบบร่วมมือ
3. แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
(วิธีเรียนแบบร่วมมือควบคู่การใช้สัญญาเงื่อนไข)

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้น ป.5 ภาคเรียนที่ 1

เรื่อง พลเมืองดี

เวลา 2 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พลเมืองดี ชาติสงบสุข

1. มาตรฐาน ส. 2.1

ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย
ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

2. สาระสำคัญ

การที่สมาชิกในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขนั้น สมาชิกทุกคนจะต้องปฏิบัติตามกฎกติกาของกลุ่มตั้งแต่กลุ่มเล็กไปจนถึงกลุ่มใหญ่ ซึ่งในการอยู่ร่วมกันนั้นย่อมมีการกระทำกิจกรรมร่วมกัน จึงจำเป็นที่จะต้องรู้จักนำเอาหลักคุณธรรม จริยธรรม ของการเป็นสมาชิกที่ดีหรือการเป็นพลเมืองดี มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเหมาะสม

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ตระหนักถึงคุณค่าในความเป็นพลเมืองดีตาม วิถีประชาธิปไตยของตนเองและบุคคลอื่นที่มีศักยภาพในการทำประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
- 4.2 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ โรงเรียน
- 4.3 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน
- 4.4 เห็นความสำคัญและนำหลักคุณธรรม จริยธรรมของการอยู่ร่วมกัน ไปเป็นแนวปฏิบัติตน

เป็นพลเมืองดีของสังคม

5. สาระการเรียนรู้

- 5.1 ความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
- 5.2 แนวทางการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน
- 5.3 คุณธรรมของการเป็นพลเมืองดี

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ จากนั้นครูนำเหตุการณ์เกี่ยวกับคนที่มีความรับผิดชอบ มาเล่าให้นักเรียนฟัง แล้วร่วมกันวิจารณ์และวิเคราะห์เหตุการณ์ดังกล่าว พร้อมทั้งชี้แนะนักเรียนให้นำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่าง

6.2 ขั้นนำเสนอบทเรียน

1. ครูให้นักเรียนทุกคนวิเคราะห์ตนเองโดยการทำแบบสำรวจ บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อ โดยเรียงลำดับจากตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

2. ครูอภิปรายร่วมกับนักเรียน โดยนักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น

6.3 ขั้นทำงานกลุ่ม

1. ผู้นำกลุ่มรับฟังงานของสมาชิกกลุ่มจากครู พร้อมทั้งใบความรู้ วางแผนการทำงานร่วมกันกับกลุ่ม และแบ่งภาระงานกันรับผิดชอบ

2. ครูและนักเรียนแต่ละกลุ่มตกลงกันทำสัญญาเงื่อนไขเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อ และ ร่างสัญญาเงื่อนไขกลุ่ม

3. นักเรียนทุกกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่อง พลเมืองดี

4. นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันทำความเข้าใจในใบความรู้ โดยการสลับหน้าที่ถามและหาคำตอบจนสมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจเนื้อหาตรงกัน พร้อมทั้งให้หัวหน้ากลุ่มสังเกตการทำงานภายในกลุ่มตนเอง

5. ครูสังเกตทักษะการทำงานกลุ่ม และบันทึกลงในแบบประเมินผลทำงานกลุ่ม

6.4 ขั้นดำเนินการแข่งขัน

หลังจากนักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มเรียบร้อยแล้ว นักเรียนต้องแยกกันไปแข่งขันเล่นเกมตอบปัญหา กับสมาชิกในกลุ่มอื่น ครูจะจัดทีมการแข่งขันให้นักเรียนใหม่ และเตรียมสถานที่ในการแข่งขันตอบคำถาม

6.5 ขั้นรวมคะแนนของกลุ่ม

หลังจากแข่งขันเสร็จแล้ว ผู้เข้าแข่งขันกลับที่เดิมของตน แล้วนำคะแนนที่ได้จากการแข่งขันมารวมกันและเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม หลังจากนั้นครู สรุปเกี่ยวกับเรื่องที่ทำ อ่าน ผลงานจากใบงาน และคะแนนของแต่ละกลุ่ม ครูชมเชยกลุ่มที่แข่งขันและ ได้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จบบันทึกบนบอร์ด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2
(วิธีเรียนแบบร่วมมือควบคู่การใช้สัญญาเงื่อนไข)

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เรื่อง พลเมืองดี
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย

ชั้น ป.5 ภาคเรียนที่ 1
เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐาน ศ. 2.1

ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย
ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคม โลกอย่างสันติสุข

2. สาระสำคัญ

การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยในชีวิตประจำวัน โดยใช้กระบวนการประชาธิปไตย
ในการทำงานร่วมกันในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และการแสดงพฤติกรรมการเป็นผู้นำและผู้ตาม
ที่ดีตามวิถีประชาธิปไตยได้เหมาะสมกับวัย ยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่นทั้งในระดับ
จังหวัด ท้องถิ่นและประเทศด้วยความภูมิใจและชื่นชมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.1 รู้และเข้าใจวิถีประชาธิปไตย

3.2 สามารถปฏิบัติจนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

3.3 เห็นคุณค่าและยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่นทั้งในระดับกลุ่มสังคม ท้องถิ่น

และประเทศชาติ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 สามารถอธิบายพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้

4.2 ยกตัวอย่างการกระทำของตนเองและผู้อื่นที่ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีที่ก่อให้เกิด
ประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้

4.3 สามารถใช้กระบวนการทางประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกันในครอบครัว โรงเรียน
ชุมชนได้

4.4 แสดงพฤติกรรมการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามวิถีประชาธิปไตยได้เหมาะสมกับวัย

5. สาระการเรียนรู้

5.1 บทบาทหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง ในฐานะพลเมืองของท้องถิ่นและประเทศ

5.2 คุณธรรมของการเป็นพลเมืองดี ในสังคมประชาธิปไตยในระดับกลุ่ม สังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ

5.3 กระบวนการทางประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกันในระดับกลุ่ม สังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ จากนั้นครูสนทนาถึงบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในบ้าน ในโรงเรียน และในชุมชน

6.2 ขั้นนำเสนอบทเรียน

1. นักเรียนทำแบบประเมินวิถีประชาธิปไตยในใบงานที่ 1
2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของนักเรียนในฐานะพลเมืองของท้องถิ่นและของประเทศชาติ

6.3 ขั้นทำงานกลุ่ม

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มกันทำงานแต่ละกลุ่มให้ผู้นำกลุ่มรับแฟ้มงานจากครูพร้อมใบความรู้และใบงาน จากนั้นให้นักเรียนวางแผนกันทำงาน และแบ่งภาระงานกันรับผิดชอบ
2. ครูทบทวนสัญญาเงื่อนไขที่ร่างขึ้นเป็นสัญญากลุ่ม เกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบ
3. นักเรียนทุกกลุ่มศึกษาใบความรู้และใบงาน
4. นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันทำความเข้าใจในใบความรู้โดยการสลับหน้าที่ถามและหาคำตอบ จนสมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจเนื้อหาตรงกัน พร้อมทั้งให้หัวหน้ากลุ่มสังเกตการทำงานภายในกลุ่ม บันทึกลงในใบงานที่ 1
5. ครูสังเกตทักษะการทำงานกลุ่มและบันทึกลงในแบบประเมินผลการทำงานกลุ่ม

6.4 ขั้นดำเนินการแข่งขัน

หลังจากนักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มเรียบร้อยแล้ว นักเรียนส่งตัวแทนไปแข่งขันเล่นเกมตอบปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกกลุ่มอื่น โดยครูจัดเตรียมสถานที่แข่งขัน

6.5 ขั้นรวมคะแนนกลุ่ม

หลังจากนักเรียนแข่งขันเสร็จแล้ว ให้กลับกลุ่มเดิม แล้วนำคะแนนที่ได้จากการแข่งขันมารวมกันและเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม หลังจากนั้นครูสรุปใบความรู้ และผลการแข่งขัน ครูชมเชยกลุ่มที่แข่งขัน และได้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นก็คะแนนบนบอร์ด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
(วิธีเรียนแบบร่วมมือ)

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เรื่อง พลเมืองดี
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พลเมืองดี ชาติสงบสุข

ชั้น ป.5 ภาคเรียนที่ 1
เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐาน ศ. 2.1

ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

2. สาระสำคัญ

การที่สมาชิกในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขนั้น สมาชิกทุกคนจะต้องปฏิบัติตามกฎกติกาของกลุ่มตั้งแต่กลุ่มเล็กไปจนถึงกลุ่มใหญ่ ซึ่งในการอยู่ร่วมกันนั้นย่อมมีการกระทำกิจกรรมร่วมกัน จึงจำเป็นที่จะต้องรู้จักนำเอาหลักคุณธรรม จริยธรรม ของการเป็นสมาชิกที่ดีหรือการเป็นพลเมืองดี มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเหมาะสม

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ตระหนักถึงคุณค่าในความเป็นพลเมืองดีตาม วิถีประชาธิปไตยของตนเองและบุคคลอื่นที่มีศักยภาพในการทำประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
- 4.2 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน
- 4.3 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน
- 4.4 เห็นความสำคัญและนำหลักคุณธรรม จริยธรรมของการอยู่ร่วมกันไปเป็นแนวปฏิบัติตน

เป็นพลเมืองดีของสังคม

5. สาระการเรียนรู้

- 5.1 ความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
- 5.2 แนวทางการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน
- 5.3 คุณธรรมของการเป็นพลเมืองดี

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ จากนั้นครูนำเหตุการณ์เกี่ยวกับคนที่มีความรับผิดชอบ มาเล่าให้นักเรียนฟัง แล้วร่วมกันวิจารณ์และวิเคราะห์เหตุการณ์ดังกล่าว พร้อมทั้งชี้แนะนักเรียนให้นำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่าง

6.2 ขั้นนำเสนอบทเรียน

1. ครูให้นักเรียนทุกคนวิเคราะห์ตนเอง โดยการทำแบบสำรวจ บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบ โดยเรียงลำดับจากตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

2. ครูอภิปรายร่วมกับนักเรียน โดยนักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น

6.3 ขั้นทำงานกลุ่ม

1. ผู้นำกลุ่มรับเพิ่มงานของสมาชิกกลุ่มจากครู พร้อมทั้งใบความรู้ วางแผนการทำงานร่วมกันกับกลุ่ม และแบ่งภาระงานกันรับผิดชอบ

2. นักเรียนทุกกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่อง พลเมืองดี

3. นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันทำความเข้าใจในใบความรู้ โดยการสลับหน้าที่ถามและหาคำตอบ จนสมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจเนื้อหาตรงกัน พร้อมทั้งให้หัวหน้ากลุ่มสังเกตการทำงานภายในกลุ่มตนเอง

4. ครูสังเกตทักษะการทำงานกลุ่ม และบันทึกลงในแบบประเมินผลทำงานกลุ่ม

6.4 ขั้นดำเนินการแข่งขัน

หลังจากนักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มเรียบร้อยแล้ว นักเรียนต้องแยกกันไปแข่งขันเล่นเกมตอบปัญหาข้ามสมาชิกในกลุ่มอื่น ครูจะจัดทีมการแข่งขันให้นักเรียนใหม่ และเตรียมสถานที่ในการแข่งขันตอบคำถาม

6.5 ขั้นรวมคะแนนของกลุ่ม

หลังจากแข่งขันเสร็จแล้ว ผู้เข้าแข่งขันกลับไปเดิมของตน แล้วนำคะแนนที่ได้จากการแข่งขันมารวมกันและเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม หลังจากนั้นครู สรุปเกี่ยวกับเรื่องที่ย่าน ผลงานจากใบงาน และคะแนนของแต่ละกลุ่ม ครูชมเชยกลุ่มที่แข่งขันและได้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และจัดบันทึกบนบอร์ด

7. สื่อการเรียนรู้

1. แบบสำรวจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

2. ใบความรู้เรื่อง พลเมืองดี

3. แบบฝึกทักษะ เรื่อง พลเมืองดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

(วิธีเรียนแบบร่วมมือ)

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เรื่อง พลเมืองดี

ชั้น ป.5 ภาคเรียนที่ 1
เวลา 2 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย

1. มาตรฐาน ศ. 2.1

ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

2. สาระสำคัญ

การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยในชีวิตประจำวัน โดยใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกันในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และการแสดงพฤติกรรมการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามวิถีประชาธิปไตยได้เหมาะสมกับวัย ยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่นทั้งในระดับจังหวัด ท้องถิ่นและประเทศด้วยความภูมิใจและชื่นชมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.1 รู้และเข้าใจวิถีประชาธิปไตย

3.2 สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

3.3 เห็นคุณค่าและยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่นทั้งในระดับกลุ่มสังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 สามารถอธิบายพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้

4.2 ยกตัวอย่างการกระทำของตนเองและผู้อื่นที่ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้

4.3 สามารถใช้กระบวนการทางประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกันในครอบครัว โรงเรียน ชุมชนได้

4.4 แสดงพฤติกรรมการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามวิถีประชาธิปไตยได้เหมาะสมกับวัย

5. สาระการเรียนรู้

5.1 บทบาทหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง ในฐานะพลเมืองของท้องถิ่นและประเทศ

5.2 คุณธรรมของการเป็นพลเมืองดี ในสังคมประชาธิปไตยในระดับกลุ่ม สังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ

5.3 กระบวนการทางประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกันในระดับกลุ่ม สังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้

6.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ จากนั้นครูสนทนาถึงบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในบ้าน ในโรงเรียนและในชุมชน

6.2 ชี้นำเสนอบทเรียน

1. นักเรียนทำแบบประเมินวิถีประชาธิปไตยในใบงานที่
2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของนักเรียนในฐานะพลเมืองของท้องถิ่นและของประเทศชาติ

6.3 ชี้นำทำงานกลุ่ม

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มกันทำงานแต่ละกลุ่มให้ผู้นำกลุ่มรับฟังงานจากครูพร้อม ใบความรู้ และใบงานที่ 2 จากนั้นให้นักเรียนวางแผนกันทำงานและแบ่งภาระงานกันรับผิดชอบ
2. นักเรียนทุกกลุ่มศึกษาใบความรู้และใบงาน
3. นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันทำความเข้าใจในใบความรู้โดยการสลับหน้าที่ถามและหาคำตอบจนสมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจเนื้อหาตรงกัน พร้อมทั้งให้หัวหน้ากลุ่มสังเกตการทำงานภายในกลุ่ม
4. ครูสังเกตทักษะการทำงานกลุ่มและบันทึกลงในแบบประเมินผลการทำงานกลุ่ม

6.4 ชี้นำดำเนินการแข่งขัน

หลังจากนักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มเรียบร้อยแล้ว นักเรียนส่งตัวแทนไปแข่งขันเล่นเกมตอบปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกกลุ่มอื่น โดยครูจัดเตรียมสถานที่แข่งขัน

6.5 ชี้นำรวมคะแนนกลุ่ม

หลังจากนักเรียนแข่งขันเสร็จแล้ว ให้กลับกลุ่มเดิม แล้วนำคะแนนที่ได้จากการแข่งขันมารวมกันและเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม หลังจากนั้นครูสรุปใบความรู้ ใบงาน และผลการแข่งขัน ครูชมเชยกลุ่มที่แข่งขัน และได้คะแนนมากที่สุดจดบันทึกคะแนนบนบอร์ด

7. สื่อการเรียนรู้

1. ใบงานที่ 1 เรื่องแบบประเมินวิถีประชาธิปไตย
2. ใบความรู้เรื่อง พลเมืองวิถีประชาธิปไตย
3. ใบงานที่ 2 เรื่องแบบประเมินตนเองเรื่องการปฏิบัติตนด้านประชาธิปไตย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
(วิธีเรียนแบบปกติ)

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นป. 5 ภาคเรียนที่ 1

เรื่อง พลเมืองดี

เวลา 2 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พลเมืองดี ชาติสงบสุข

1. มาตรฐาน 2.1

ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม ไทยและสังคมไทยโลกอย่างสันติสุข

2. สาระสำคัญ

การที่สมาชิกในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขนั้น สมาชิกทุกคนจะต้องปฏิบัติตาม กฎกติกาของกลุ่มตั้งแต่กลุ่มเล็ก ไปจนถึงกลุ่มใหญ่ ซึ่งในการอยู่ร่วมกันนั้นย่อมมีการกระทำกิจกรรม ร่วมกัน จึงจำเป็นที่จะต้องรู้จักนำเอาหลักคุณธรรม จริยธรรม ของการเป็นสมาชิกที่ดีหรือการเป็นพล เมืองดี มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตนตามบทบาท หน้าที่ของตนอย่างเหมาะสม

3. ผลการเรียนรู้คาดหวัง

ตระหนักถึงคุณค่าในความเป็นพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตยของตนเองและบุคคลอื่นที่มี ศักยภาพในการทำประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
- 4.2 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ โรงเรียน
- 4.3 เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีชุมชน
- 4.4 เห็นความสำคัญและนำหลักคุณธรรม จริยธรรมของการอยู่ร่วมกัน ไปเป็นแนวปฏิบัติตน เป็นพลเมืองดีของสังคม

5. สาระการเรียนรู้

- 5.1 ความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
- 5.2 แนวทางการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน
- 5.3 คุณธรรมของการเป็นพลเมืองดี

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ จากนั้นครูเหตุการณ์เกี่ยวกับคนที่มีความรับผิดชอบ มาเล่าให้นักเรียนฟัง แล้วร่วมกันวิจารณ์ และวิเคราะห์เหตุการณ์ดังกล่าวพร้อมทั้งชี้แนะนักเรียนให้นำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่าง

6.2 ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนทุกคนวิเคราะห์ตนเอง โดยการนำแบบสำรวจบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบ โดยเรียงลำดับจากตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

2. ครูอภิปรายร่วมกับนักเรียน โดยนักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น

6.3 ขั้นสรุป

1. ครูกับนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียน

2. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ และใบกิจกรรม

7 สื่อการเรียนรู้

1. แบบสำรวจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

2. ใบความรู้เรื่อง พลเมืองดี

3. แบบฝึกทักษะ เรื่องพลเมืองดี

4. ใบกิจกรรม เรื่องพลเมือง

5. สถานการณ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบ

8 การวัดและประเมินผล

1. แบบฝึกทักษะ เรื่อง พลเมืองดี

2. ใบกิจกรรม เรื่องพลเมืองดี

3. แบบสำรวจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

4. ความรับผิดชอบ

9 แหล่งเรียนรู้

1. ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน

2. หนังสือ

3. ห้องสมุด

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2
(วิธีเรียนแบบปกติ)

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้น ป.5 ภาคเรียนที่ 1

เรื่อง พลเมืองดี

เวลา 2 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย

1. มาตรฐาน ส. 2.1

ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

2. สาระสำคัญ

การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยในชีวิตประจำวัน โดยใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกันในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และการแสดงพฤติกรรมการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามวิถีประชาธิปไตยได้เหมาะสมกับวัย ยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่นทั้งในระดับจังหวัด ท้องถิ่นและประเทศด้วยความภูมิใจและชื่นชมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 3.1 รู้และเข้าใจวิถีประชาธิปไตย
- 3.2 สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
- 3.3 เห็นคุณค่าและยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่นทั้งในระดับกลุ่มสังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 4.1 สามารถอธิบายพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้
- 4.2 ยกตัวอย่างการกระทำของตนเองและผู้อื่นที่ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้
- 4.3 สามารถใช้กระบวนการทางประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกันในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ได้
- 4.4 แสดงพฤติกรรมการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามวิถีประชาธิปไตยได้เหมาะสมกับวัย

5. สาระการเรียนรู้

- 5.1 บทบาทหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง ในฐานะพลเมืองของท้องถิ่นและประเทศ

5.2 คุณธรรมของการเป็นพลเมืองดี ในสังคมประชาธิปไตยในระดับกลุ่ม สังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ

5.3 กระบวนการทางประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกันในระดับกลุ่ม สังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสนทนาถึงบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในบ้าน ในโรงเรียนและในชุมชน

6.2 ขั้นสอน

1. นักเรียนทำแบบประเมินวิถีประชาธิปไตยในใบงานที่ 1
2. ครูแบ่งกลุ่มอภิปรายถึงบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของนักเรียนในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น และของประเทศชาติ แล้วนำมารายงานหน้าที่ที่นักเรียน ครูประเมินการร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. ครูให้นักเรียนประเมินตนเองด้านพฤติกรรมประชาธิปไตยของตนเองในใบงานที่ 2

6.3 ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปโดยการถามและตอบคำถาม

7. สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ เรื่อง พลเมืองดีประชาธิปไตย
2. ใบงานที่ 1 เรื่องแบบประเมินวิถีประชาธิปไตย
3. ใบงานที่ 2 เรื่องแบบประเมินตนเอง เรื่องการปฏิบัติตนด้านประชาธิปไตย
4. หนังสือเรียน

8. การวัดและประเมินผล

1. ผลจากการประเมินตนเอง
2. ความรับผิดชอบ
3. ใบงานที่ 1 และ ใบงานที่ 2

9. แหล่งเรียนรู้

1. ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน
2. หนังสือ
3. ห้องสมุด

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก 4
แบบวัดวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ

**แบบวัดวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติจริงอยู่ในระดับใด แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมนั้นมากที่สุดเพียงช่องเดียวทางขวามือซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	หมายถึง พฤติกรรมนั้นนักเรียนปฏิบัติเป็นประจำ ทุกครั้งหรือสม่ำเสมอ
มาก	หมายถึงพฤติกรรมนั้นนักเรียนปฏิบัติเกือบทุกครั้ง ขาดเพียงบางครั้งเล็กน้อย
น้อย	หมายถึงพฤติกรรมนั้นนักเรียนปฏิบัติน้อยครั้ง ส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติ
น้อยที่สุด	หมายถึง พฤติกรรมนั้นนักเรียนปฏิบัติน้อยมาก ไม่ปฏิบัติเลย

ตัวอย่าง

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าจะไม่อ่านหนังสือถ้าครูไม่สั่ง		✓			

คำอธิบาย จากคำถามข้อ 0 แสดงว่านักเรียนมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบในระดับมาก

2. ขอให้นักเรียนตอบแบบวัดพฤติกรรมวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ ด้วยความสบายใจ เพราะคำตอบของนักเรียนที่ตอบแบบวัดวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบจะไม่มีผลกระทบต่อคะแนนในวิชาใด ๆ

3. ขอให้นักเรียนตอบแบบวัดวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบให้ตอบทุกข้อ เพราะถ้าเว้นข้อใดข้อหนึ่งแบบวัดนี้จะไม่สมบูรณ์

แบบวัดวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ

ข้อที่	ลักษณะพฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าดูแลตัวเองจากการบาดเจ็บ เช่น หกล้ม					
2	ข้าพเจ้าดูแลสุขภาพร่างกายของตนเองโดยการออกกำลังกาย					
3	ข้าพเจ้าไม่รับประทานผักและผลไม้					
4	ข้าพเจ้าประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม เช่น ไม่พูดเท็จ ลักขโมย					
5	ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินตามความพอใจ					
6	ข้าพเจ้าไม่อ่านหนังสือนอกจากครูออกให้อ่าน					
7	เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าเข้าห้องสมุด					
8	ข้าพเจ้าเตรียมอุปกรณ์การเรียน เช่น หนังสือ ดินสอ ยางลบ					
9	ข้าพเจ้าส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงเวลา					
10	ข้าพเจ้าตั้งใจศึกษาเล่าเรียนจนจบหลักสูตร					
11	ข้าพเจ้าปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่					
12	ข้าพเจ้าส่งงานตรงเวลาที่กำหนด					
13	ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงงานไม่ทำตามคำสั่ง					
14	ข้าพเจ้าพยายามปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้นและจะดียิ่งขึ้น ไปเรื่อย ๆ					
15	ข้าพเจ้าป้องกันจุดบกพร่องในการทำงานให้เสียหายน้อยที่สุด					
16	ข้าพเจ้ายอมรับผลจากการกระทำของตนเองไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสีย					

แบบวัดวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ (ต่อ)

ข้อที่	ลักษณะพฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17	ข้าพเจ้าพร้อมปฏิบัติแก้ไขงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น					
18	ข้าพเจ้าได้รตรองสิ่งต่างไปอย่างรอบคอบ					
19	ข้าพเจ้ารู้จักทำสิ่งที่เกิดแต่ผลดียอมรับความผิด					
20	ข้าพเจ้าป้องกันไว้ก่อนเสมอเพื่อป้องกันความเสียหายจากการกระทำของตนเอง					
21	ข้าพเจ้าตั้งใจช่วยเหลืองานบ้านตามความสามารถ					
22	ข้าพเจ้าแสดงความคิดเห็นเมื่อพ่อแม่ต้องการ					
23	ข้าพเจ้าช่วยพ่อแม่แก้ปัญหาในครอบครัวเมื่อไม่เข้าใจกัน					
24	ข้าพเจ้าช่วยครอบครัวประหยัด เช่น ปิดไฟฟ้า เมื่อเลิกใช้งาน					
25	ข้าพเจ้าเก็บของใช้เข้าที่ภายในบ้านให้เป็นระเบียบ					
26	ข้าพเจ้าช่วยเหลือเพื่อนหากเพื่อนเดือดร้อน					
27	ข้าพเจ้าเคารพสิทธิหน้าที่ไม่ก้าวร้าวหน้าที่ซึ่งกันและกัน					
28	ข้าพเจ้าวางแผนการทำงาน เช่น งานกลุ่ม					
29	ข้าพเจ้ารับผิดชอบงานกลุ่มจนงานสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมาย					
30	ข้าพเจ้าทำงานแบบตรงไปตรงมายอมรับความจริง					

แบบวัดวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ (ต่อ)

ข้อที่	ลักษณะพฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
31	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของ โรงเรียน เช่น จักรนิทรรศการ					
32	ข้าพเจ้ารักษาเกียรติยศชื่อเสียงของ โรงเรียน โดยการเป็นแบบอย่างที่ดีให้รุ่นน้อง					
33	ข้าพเจ้ารักษาความสะอาดของ โรงเรียน					
34	ข้าพเจ้าแต่งชุดนักเรียน ไม่สุภาพ เช่น เอาเสื้อ ออกนอกกางเกง					
35	ข้าพเจ้าให้ความช่วยเหลือ เต็มใจช่วยกิจกรรมต่าง ๆ ของ โรงเรียน					
36	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน					
37	ข้าพเจ้าบำเพ็ญตัวเป็นประโยชน์ เช่น ช่วยเหลือชุมชน					
38	ข้าพเจ้าช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นภัยของสังคม					
39	ข้าพเจ้าให้ความรู้แก่คนในชุมชนตามความสามารถของตนเอง					
40	ข้าพเจ้าร่วมคิดและแก้ปัญหามาของชุมชนตามความสามารถของตนเอง					

ชื่อ.....ห้อง.....เลขที่.....